

Приказ монографије аутора
доц. др Предрага Поповића

**„СТРАТЕГИЈА У КОНТРОЛИ ТЕРОРИЗМА СА ОСВРТОМ НА
БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ”**

DOI: 10.5937/zurbezkrim2401059J	COBISS.RS-ID 14136294	УДК 323.285(100):343.341(497.6)
---------------------------------	-----------------------	---------------------------------

Монографија аутора доц. др Предрага Поповића – „Стратегија у контроли тероризма са освртом на Босну и Херцеговину” представља детаљну обраду тероризма и његовом супротстављању као најактуелнијем безбједносном изазову савременог друштва. Издавач монографије је Универзитет Бања Лука, а издата је 2023. године. Обима је 419 страница, а у изради ове монографије кориштено је преко 300 актуелних извора, како страних тако и домаћих. Кориштени су уџбеници, научни радови, законски прописи, документи који третирају ову област, као и интернет извори.

Аутор је овај рад писао с циљем да представи стратешки приступ контроле тероризма, а посебан акценат је посветио актуелном стању третирања овог безбједносног проблема у Босни и Херцеговини. Дакле, ова монографија представља детаљну обраду тероризма као безбједносног феномена те супротстављања тероризму. У том смислу, овај рукопис у потпуности одговара садржају и структури рада.

Рад је писан прихватљивим стилем, јасним и разумљивим језиком те је на свеобухватан начин обрадио структуру која је постављена, а рад могу користити како студенти факултета тако и остала стручна, али и општа јавност. За потребе израде ове монографије је коришћена релевантна литература, а монографија је веома актуелна јер прати све савремене трендове који се односе на тероризам уопште, али и остваривање контроле над овим међународним безбједносним проблемом. Такође, у монографији су уважени сви актуелни законски и подзаконски акти који се односе на тероризам, сузбијање и контролу терористичких активности, спречавање финансирања тероризма и слично. Дакле, монографија несумњиво прати све савремене трендове који се односе на ову проблематику.

У погледу методологије, монографија је без примједби и представља комбинацију научних сазнања и практичних искустава до којих је аутор

дошао темељним анализама најактуелније литературе из ове области. Литература која је коришћена у монографији је адекватна и одговара сврси рукописа, док је цитирање исправно и коректно. Како би читаоци лакше разумјели садржај монографије, аутор је у њему навео доста адекватних примјера преваходно из стране праксе.

Монографија се састоји од уводних разматрања, три дијела и закључних разматрања. У уводним разматрањима аутор обрађује проблем, предмет и циљеве истраживања, представља и појашњава хипотезе и методе истраживања те образлаже научну и друштвену оправданост истраживања.

У првом дијелу обрађује основне карактеристике савременог тероризма, а посебну пажњу посвећује карактеристикама исламског фундаментализма и тероризма. Други дио ове монографије детаљно обрађује контролу тероризма у Босни и Херцеговини, као и контролу финансирања тероризма како на међународном нивоу тако и у Босни и Херцеговини. У трећем дијелу монографије аутор обрађује кривичноправни аспект контроле тероризма, затим кривичнопроцесне аспекте контроле тероризма, као и криминалистички приступ у контроли и супротстављању тероризму.

На крају, у закључним разматрањима ове монографије, аутор указује да је тероризам негативна друштвена појава која привлачи велику пажњу јавности због свог манифестовања и посљедица које производи по свако друштво, укључујући и Босну и Херцеговину. Из закључних разматрања се може видјети да свака држава настоји да се у што квалитетнијој мјери супротстави свим видовима терористичког дјеловања. Проведеним анализама и истраживањем које је реализовао за потребе ове монографије, аутор изводи и предлаже седам препорука, при чему се посебно издваја констатација да је потребно да полицијске агенције у свом раду константно примјењују стратегијску анализу и стратегијски приступ у борби против тероризма, јер ће њиховом примјеном резултати бити много већи. Такође, оне би требало на квалитетан начин да институционализују криминалистичко-обавјештајну дјелатност и да интензивирају рад по овом питању.

Предмет ове монографије одређује насловљена тема: Стратегија у контроли тероризма са освртом на Босну и Херцеговину. У монографији се аутор бавио истраживањем какав је квалитет процеса дерадикализације у Босни и Херцеговини? У којој мјери је законска регулатива која регулише надлежност полицијских агенција у Босни и Херцеговини у погледу кривичног дјела тероризма прилагођена поменути агенцијама? Какав је квалитет институционалне сарадње у погледу борбе против тероризма у Босни и Херцеговини? Каква је сарадња Босне и Херцеговине са међународном заједницом, Европском унијом и земљама из региона у погледу контроле тероризма? Дакле, ово су питања изузетне важности у разумијевању, прије свега, појма тероризма као једног од највећих безбједносних изазова у савременом друштву, а који је присутан и актуелан у готово свим дијеловима свијета.

Такође, аутор посебно дефинише циљеве истраживања, а циљеви рада се односе на утврђивање квалитета стратегије у контроли тероризма са

освртом на Босну и Херцеговину. Научни циљ рада је да се изврши научна дескрипција, са елементима класификације, научног обавјештења и научне прогнозе квалитета стратегије у контроли тероризма са освртом на Босну и Херцеговину. Након одређених циљева рада у уводном дијелу, аутор поставља и одређује хипотезе на којима заснива своје истраживање.

Пошто је на адекватан начин поставио хипотезе за истраживање које је основа ове монографије, у првом дијелу рада аутор обрађује основне карактеристике савременог тероризма. Тако да, прије свега, почиње од појмовног одређења тероризма обухватајући све проблеме који прате дефинисање тероризма. У том правцу објашњава институционалне, ванинституционалне дефиниције тероризма, али свакако и глобалне погледе на тероризам, при чему обухвата елементе тероризма у наведеним дефиницијама. У овом дијелу монографије, аутор се детаљно бави карактеристикама исламског фундаментализма и тероризма генерално, а акценат даје на државе Европске уније. Цијеним да је ово веома важно имајући у виду присутност радикалних исламских фундаменталиста у неким западноевропским земљама. Посебно говори о карактеристикама, стратегијама и тактикама муслиманског фундаментализма и радикализма те његовом утицају на радикализацију муслимана у Босни и Херцеговини. Такође се бави и питањем идеологије муслиманског тероризма и методама његовог ширења, као и утицајем терористичких организација у Босни и Херцеговини, што је такође значајно имајући у виду актуелно стање и политичко и безбједносно у Босни и Херцеговини и присутност значајног броја страних држављана са простора Блиског истока и неких азијских простора (Пакистан, Ирак и слично).

У другом дијелу ове монографије аутор пажњу посвећује контроли тероризма у БиХ. Тако прво полази од Стратегије БиХ за борбу против тероризма, гдје говори о примјени Стратегије, остварености главног циља али и потциљева Стратегије, те надзору на провођењем Стратегије БиХ за борбу против тероризма. У том смислу детаљно се осврће на активности БиХ у процесу дерадикализације, па говори и о учешћу политичара из БиХ у раду Мреже за подизање свијести о радикализацији. Дакле, радикализацију препознаје као озбиљан проблем па је, у складу с тим, у монографији и третира, а посебно се бави примјеном програма који се односе на спречавање радикализације у БиХ, којима је циљ спречавање регрутовања терориста на тлу БиХ. У овом дијелу монографије, аутор потребну пажњу посвећује и субјектима супротстављања тероризму у Босни и Херцеговини. При томе се посебно бави питањем сарадње субјеката на спречавању, откривању и доказивању тероризма у БиХ. Имајући у виду значај сарадње и размјене података, посебно елаборира сарадњу субјеката за спречавање тероризма у БиХ, са субјектима међународне заједнице, а, прије свих, са Европском унијом и земљама региона. Ово је веома важно питање, а у БиХ, пошто се ради о сложеној државној заједници у којој нису уређени односи између различитих полицијских агенција, односно, није на адекватан начин извршена подјела надлежности између тих агенција, још више добија значај. Овај дио моно-

графије на адекватан начин обрађује и проблем финансирања тероризма, што обухвата општа излагања о контроли финансирања тероризма, као и међународну конвенцију о сузбијању финансирања тероризма. Свакако да је у овом дијелу било незаобилазно објаснити Закон о спречавању прања новца и финансирању терористичких активности у Босни и Херцеговини. У том смислу, аутор је у овом дијелу говорио о облицима контроле финансијског дјеловања исламиста у БиХ, али и о контроли банака и других финансијских токова преко којих се врши финансирање терористичких активности. Јасно је да без добро уређеног система контроле финансирања тероризма није реално очекивати да се овај феномен држи под контролом држаних органа.

У трећем дијелу ове монографије, аутор говори о кривичноправним аспектима контроле тероризма. Прије свега, бави се питањем дефинисања кривичног дјела тероризма у складу са Варшавском конвенцијом и примјеном њених одредаба у БиХ. Да би читаоци ове монографије лакше схватили суштину теористичких активности, аутор објашњава основне карактеристике инкриминација кривичног дјела тероризма у БиХ, али и карактеристике кривичног дјела тероризма према Кривичном законнику Републике Српске. Посебно се осврће на елементе кривичног дјела тероризма и објашњава их тако да се врло лако може схватити суштина бића овог кривичног дјела. Након тога, у овом дијелу монографије, аутор говори и о кривичнопроцесним аспектима контроле тероризма. Имајући у виду сложеност и тежину овог кривичног дјела, он детаљно елаборира посебне истражне радње у циљу борбе против тероризма, а осврће се и на капацитете кривичног гоњења терориста у БиХ. Свакако да је незаобилазно питање у овом дијелу било и питање криминалистичког приступа у контроли и супротстављању тероризму. У том смислу аутор је посебно писао о превентивној полицијској дјелатности у циљу контроле тероризма те о оперативном раду полиције у контроли и сузбијању тероризма. Дакле, појаснио је класични криминалистичко-обавјештајни рад у супротстављању тероризму. Имајући у виду неадекватно уређен безбједносни систем у БиХ, аутор је посебно обрадио и материју која се тиче правног основа оперативног и криминалистичког рада различитих полицијских агенција унутар БиХ.

На крају се, на основу овога што је претходно изнесено, може закључити да је ова монографија на адекватан начин обрадила постављену структуру те дала квалитетна објашњења самог појма тероризма, али и јасно дефинисала значај стратешког приступа у сузбијању овог веома сложеног безбједносног проблема. Аутор је у закључним разматрањима објединио закључке до којих је дошао анализом теоријских ставова, међународних аката, судске праксе, као и на основу истраживања које је спровео (интервијуи и анкете). Проведено истраживање је потврдило постављене хипотезе, а такође је кроз монографију аутор на адекватан начин, цјеловито обрадио проблем и предмет истраживања, при чему је дескрипција била прихватљива, па овај рад може бити користан како студентима факултета тако и свима које ова проблематика интересује.